

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל
שניאורסאהן

מליובאוויטש



בשלח

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק ו'
(תרגום הפשוט)



יוצא לאור על ידי
"מכון לוי יצחק"
כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות ושמונים ואחת לבריאה
ה'י' תהא 'שנת פלאות אראנו

בשלח

שהים שב אל התנאי שלו. ואילו לפי האמור לעיל יוצא, שהמשמעות של "וישב הים... לאיתנו - לתנאו" היא, שהים שב "לאיתנו" על ידי שקיים לפני כן את התנאי, ולא שעצם השיבה הוא התנאי?

ב. כיום התנאי נותן תוקף גם למציאות בעבר

על הפסוק¹ "וישב הים לפנות בקר לאיתנו" מובא בספרו של המגיד ממזריש "אור תורה" מאמר, אשר שמע מהבעל-שם-טוב², שבו הוא מבאר את המדרש "לאיתנו - לתנאו". ולפי זה הוא מסביר את לשון חז"ל³ "עושין רצונו של מקום", ולא "עושין דברו" או "מאמרו", וכן את התשובה של רבי פינחס בן יאיר לנהר גינאי, שהוזכרה לעיל, "אם אי אתה חולק גזורני עליך שלא יעברו בך מים לעולם":

כיון שהקב"ה התנה עם הבריה במעשה בראשית⁴ "שיעשו רצון הצדיקים, אף שאינם בטבעם", לפיכך "אם אי אתה חולק", ואינך מקיים את התנאי, "הרי אתה כלא היה מעולם וכמו שלא נבראו כאן מים, ונמצאו שלא יעברו בך מים לעולם". כלומר, המשמעות של "גזורני עליך שלא יעברו בך מים לעולם", אינה רק שמכאן ולהבא לא יעברו בו מים, אלא יותר מכך: כיון שמלכתחילה הוא נברא בתנאי שיעשה את רצון הצדיקים, הרי כל מציאותו, גם עד כה, תלויה בקיום התנאי. כי אם אין הוא מקיים את התנאי הנאמר בשעת המאמר, הרי הוא "כלא היה מעולם", כי באופן כזה לא היתה מציאותו קיימת כלל.

לפי זה ניתן היה ליישב את הנאמר "וישב הים... לאיתנו", למרות שאילו לא היה נבקע לישראל, הרי לא זו בלבד שלא היה לו תוקף, לא היתה מציאותו קיימת כלל:

א. "לאיתנו - לתנאו"

על הפסוק¹ "וישב הים לפנות בקר לאיתנו" נאמר במדרש², שכאשר ברא הקב"ה את הים, הוא התנה עמו תנאי: עליו להיבקע לישראל כשיצטרכו לעבור בו. וזוהי משמעות הפסוק "וישב הים... לאיתנו", "לאיתנו" אותיות "לתנאו"³ - "לתנאו שהתנתי עמו מתחילה".

כך אין מובן: בפסוק "וישב הים... לאיתנו" אין מדובר על בקיעת הים, אלא להיפך, שלאחר "ויבקעו המים" שב הים למצבו הקודם, כלפני קריעת ים סוף. כיצד נאמר אפוא במדרש, שב"וישב... לאיתנו" הכוונה היא "לתנאו", לתנאי שעליו להיבקע?

על כך משיבים המפרשים⁴, שהתנאי שקבע הקדוש-ברוך-הוא לים היה, שאם הוא לא ייבקע, לא יהיו בו עוד מים, בדומה לדברי רבי פינחס בן יאיר לנהר גינאי⁵, כאשר לא רצה להיבקע לפניו: "אם אי אתה חולק, גזורני עליך שלא יעברו בך מים לעולם".

ולפי זה הם מסבירים את דברי המדרש "וישב הים לאיתנו - לתנאו", שהים שב "לאיתנו" משום שקיים את "תנאו", שהרי אילו לא היה מקיים את התנאי, היתה מציאותו מתבטלת.

אך, לכאורה, אין די בתירוץ זה:

א) אילו לא היה הים מקיים את התנאי, הרי בנוסף לכך שלא היה לו שום תוקף (איתן), הרי לא היו בו כלל מים. ואילו מכך ש"לתנאו" נרמז במלה "לאיתנו", שמשמעותה - לדברי רש"י - "לתוקפו", נראה שרק תוקפו של הים תלוי בקיום התנאי?

ב) ב"וישב הים... לתנאו" הכוונה היא,

1) פרשתנו יד, כו.

2) ב"ר פ"ה, ה. שמו"ד פכ"א, ו. זח"ב קצח, ב.

3) בעה"ט עה"פ.

4) ידי משה לב"ר שם.

5) חולין ז, א. וראה היום יום ע' כ (ממאמר הה"מ דלקמן סוף ב'), שחלוקת גינאי נהרא הוא כענין קרי"ס. וראה

6) ועד"ז יש להקשות בתירוץ אוה"ח הק' (עה"פ) על קושיא הג"ל.

7) היום יום שם.

8) ברכות לה, ב.

9) ראה ב"ר שם (ועד"ז בזהר שם): לא עם הים בלבד התנה הקב"ה אלא עם כל מה שנברא בששת ימי בראשית. וראה אוה"ח.

לכן נרמו הענין של "לתנאו" דוקא ב"לאיתנו - לתוקפו", שעל ידי קיום התנאי, הרי לא זו בלבד שאותו ים נשאר להבא, אלא יותר מכך: "לתוקפו" - גם מציאותו הקודמת קבלה יותר תוקף¹⁴.

אך הסבר זה מיישב רק את השאלה הראשונה - מדוע נאמר "לאיתנו", המצביע על כך, שקיום התנאי השפיע רק על התוקף - כי מדובר כאן גם¹⁵ על מציאותו בעבר. אך עדיין נותר הקושי לגבי הניסוח "לתנאו", שלפיו מובן, שהים חזר אל התנאי, כאמור לעיל.

ג. קיום התנאי גורם ל"איתנו" שבשעת הבריאה

כדי להבין את כל האמור לעיל, יש להקדים ולהסביר מהו הקושי במלה "לאיתנו", שעל כן מבאר זאת המדרש "לתנאו"¹⁶:

מן הנאמר בפסוק "וישב הים... לאיתנו" מובן, שיש כאן חידוש. ולכאורה, מדוע יחשבו שהנס של "וישב הים לחרבה"¹⁷ גרם לים חולשה כזו, שאף לאחור מכן לא היה בו התוקף הקודם; אשר כדי לשלול זאת מדגישה התורה "וישב הים... לאיתנו"?

לכאורה, ניתן להשיב:

מאופן הביטול ב"אילו היו האותיות מסתלקות כרגע ח"ו" שבשהיה"א שם. כי בנוגע לסילוק האותיות, הרי עד הרגע שהאותיות מסתלקות היתה המציאות (מציאות ע"פ תורה, ע"י עשרה מאמרות שבהם נבד"ע) והביטול הוא רק מכאן ולהבא (אלא שאופן הביטול מכאן ולהבא הוא - כמו שלא הי' מעולם כלל, וכמבואר בהערה הקודמת). משא"כ בנדו"י, מכיון שההתחלות מלכתחלה היתה על תנאי, הרי כשהתנאי אינו מתקיים מתבטל הדבר מלמפרע. וראה לקמן הערה 36.

14 ראה ע"ז אה"ת ואתחנן ס"ע תטו ואילך.
15 אבל פשוט שגם לפי ביאור זה, נכלל ב"וישב הים גו" לאיתנו" גם מציאותו שמכאן ואילך (ולא רק תוקף מציאותו שעד שעת הבקיעה), שלכן נאמר לאיתנו ב"וישב הים" - אף שהתוקף שבנוגע להעבר נעשה בעת קיום התנאי ולא כשי"שב".

16 בפ"י מהרז"ו (לשמור"ר שם) "השול"ל וישב הים וגו' לקדמותו או לתקפו ע"כ דרוש כו". אבל י"ל יתירה מזו, ככפנים - דבפשטות יתבה זו (אף באם הי' נאמר לתקפו וכדומה) מיותרת לגמרי.
17 פרשתנו יד, כא.

כיון שקיום התנאי של הים אינו משפיע רק על מציאותו מכאן ולהבא, שללא קיום התנאי לא יהיו בו עוד מים, כדלעיל, אלא גם על מציאותו עד אז (למרות שלכאורה לא ייתכן שינוי במציאות שכבר "היתה") - שאילו לא היה מקיים את התנאי, הוא היה מתבטל "ממציאות הבריאה"¹⁰ (באופן של "אין¹¹ ואפס ממש כמו לפני¹² ששת ימי בראשית ממש"¹³),

10 לשון האר"ת שם.

11 לשון אדמו"ר בתחלת שעה"ה"א (לענין "אילו היו האותיות מסתלקות כרגע ח"ו וחזרות למקורן"). וראה הערה הבאה.

12 וי"ל הביאור בזה: באם היו הנבראים (לאחרי שנתהו) איזו מציאות לעצמם ח"ו (בדוגמת אומן העושה כלי - וכטעות הכופרים המובא בשעה"ה"א רפ"ב), הנה אף שגם לדעתם מובן הדבר שבכוח של הקב"ה לעשות שיהיו "אין ואפס ממש".

[דכאשר איזו מציאות מתבטלת על ידי פעולתו של נברא, איז הביטול הוא רק בנוגע לצורת הדבר. משא"כ בנוגע להקב"ה, הרי מובן (ראה מו"ג ח"ב פ"ז) גם לדעתם, שכמו שיש ביכולתו להיות מאין ליש כן ביכולתו לעשות גם מיש לאין (גם באם מציאות הבריאה היתה ח"ו מציאות לעצמה), בכ"ז, מכיון שמצד עצמה היתה מציאותה נשאת גם עכשיו וביטולה הוא מצד כח אחר, הרי אף שלאחרי ביטולה היא "אין ואפס ממש" בכ"ז אינה כמו לפני ש"ב. שאו לא הי' לה מציאות מלכתחילה*].

אבל מכיון שכל מציאות הבריאה, גם בעת היותה, היא רק מצד כח האלקי המהווה אותה תמיד, ובסילוק הכח - מתבטלת מציאותה ממילא, הרי (לאחרי סילוק הכח) אין לה שום מציאות כלל, וכמו לפני ששת ימי בראשית ממש. (ובדוגמת אבן הוולף ממטלמ"ע מצד הכח כו', שלאחרי סילוק הכח - נשאר האבן כמו שהי' תחלה**). ועצ"ע. ולהעיר ממ"ג ח"א פס"ט.

13 וי"ל, שאופן ביטול הים באם לא הי' מקיים תנאו [ועד"ז, אופן הביטול דכללות הבריאה באם לא היו ישראל מקבלים את התורה (שבת פה, א. ע"ז ג, א)], יותר הוא

(* ויתירה מזו: אפילו באם נאמר גם לדעתם, שהתחוות הבריאה מלכתחילה היא רק על משך זמן מוגבל דשית אכ"פ שנין. ולאחרי זמן זה תתבטל ממילא [שזה מורה שגם בזמן היותה אינה מציאות אמיתית - ראה לקמן סניף ה'] כו', באם (מציאות זו ענ"פ, שאינה אמיתית) היתה ח"ו מציאות מצד עצמה (שאינה צריכה להתחדש תמיד מהבדא). הרי גם לאחרי שתתבטל - אף שהביטול הי' ממילא, נשארת עדיין איזו "מציאות" למציאותה, ואינה כמו לפני ששת ימי בראשית ממש.

(* ויתירה מזו: בהמשל דרויקת אבן. הרי גם אח"כ שייד לומר שבתחלה הלך מלמטלמ"ע. משא"כ בהנמשל - מכיון שגם זמן עצמו הוא מציאות נברא (ראה דרמ"צ מצות האמתת אלקות פ"א. ובכ"ז). ובהסתלק (המאמר אשר בו מ(ה)עשרה מאמרות יתבטל גם הזמן. הרי במילא לא ישאר שום דבר כו' כלל. ועצ"ע.

שנס קריעת ים סוף התרחש על ידי "וילוך ה' את הים ברוח קדים עזה כל הלילה"²⁶, שהמים "נצבו כמו נד וכחומה"²⁷ על ידי הכוח האלקי ש"התלבש"²⁸ ב"רוח קדים" שהעמידה אותם ברציפות כל הזמן, מובן, שהים לא השתנה

26 פרשתנו יד, כא. – ומה מוכח ש"אילו הפסיק ה' את הרוח כרגע, היו המים חוזרים ונגרים במורד כדרכם וטבעם" (שעהיה"א פ"ב).
וע"פ מ"ש לעיל בפנים, יובן מה שהחוקק אדמוה"ו להוכיח מזה שהולך ה' את הים ברוח קדים עזה כל הלילה (ש"אילו הפסיק ה' את הרוח כרגע (בלילה) היו המים חוזרים כו') – ולא הוכיח זה ממה שכן היה בפועל, שלאחרי שנפסק הרוח שב הים לאיתנו – כי מ"ישיב הים" אין רא"י כ"כ, כי אפשר לומר (אלולי הריק ד"לאיתנו") שזה היה ע"י פנוולה (נס), ולא שהחידוש נתבטל במילא.

27 לשון אדמוה"ו בשעהיה"א שם.
וי"פ שחידוש גדול ישנו בזה. ובהקדים, לכאורה קשה דבתרגום, פרש"י ועוד עה"פ (פרשתנו טו, ח) פירשו "כמו נד כחומה", ועפ"ז: א) יתור בלשון הוא לומר "כמו נד וכחומה", ב) וא"ו ד"וכחומה" – מאי מוסיף, ג) תיכף לאח"ו אומר "ולא קמו כחומה" ואינו מוזכר "נד".

ויל"פ דכונת אדה"ו לחדיש (בפי' הכתובים) שזוהו ב' ענינים, בתחילה נצבו "כמו נד" (ציבור וכינוס – ראה פרש"י – רק בזה היה השינוי, אבל היה "נחלים", ע"ז מים בכלי) ואח"כ – גם כחומה (שאין זקוקה לכלי). ועפ"ז יומתק ההמשך בשיחיה"א: ואילו כו' היו המים חוזרים ונגרים (ביטול ד"נד נחלים". ופשיטא שהי' בטל השינוי שלאח"ו) ולא קמו כחומה (שינוי גדול יותר ולכן זה הוא בלי ספק. – ונוגע פ"י הכתוב הזה לתוכן המבואר בשעהיה"א – דגם הסדר דקרי"ס הי' באופן "טבעי" מדרגא לדרגא, משא"כ בריאת יש מאין.

28 אבל לא שהרוח עצמה פעלה זאת (כ"כ הרמב"ן פרשתנו יד, נד). ומה שהוצרך להיות הרוח – הוא (א) בכדי להטעות את המצריים (רמב"ן שם). (ב) לפי שעי' הרוח קדים דוקא נמשך הגילוי דבחי' "קדמונו של עולם", שממנו דוקא אפשר להיות קרי"ס (ראה סד"ה וילוך ה' תרס"ו, ובכ"ז). – אבל הביאור בשיחיה"א משמעו (כשאר מפרשי התורה – רש"ם ועוד) דהרות קדים עזה (בזה מתורצת קושיית הרמב"ן) פעלה הבקיעה וכו'.

ומה שמכיה מ"אילו הפסיק כו' היו המים חוזרים כו" – שכן הוא גם בבריאת שמו"א שבהסתלקו" כה הבורא מן הנברא ח"ו ישוב הנברא לאין ואפס ממש" – כי גם להפי' שהבקיעה היתה ע"י הרוח, הרוח פעל שינוי בטבע המים, שיהיו "כחומת אבנים". ועפ"ז מובן (בפשטות) מה שמוסיף אדה"ו "וכחומה" "ולא קמו כחומה" – כי מזה ש"היו המים חוזרים ונגרים" לבד, היינו השינוי ד"כמו נד נחלים" (ראה הערה הקודמת), אי"ז הוכחה לבריאת שמו"א שהגם שנעשו למציאות ובכלל זה בהסתלקות כה הבורא יהיו הנבראים אין ואפס ממש. [ולהעיר משקו"ט הידועה בפירוש ש"הטבע הזה במים" (שנצב או שניגרי). וראה המכתב ע"ז – נדפס בלקוטי פיאורים לתניא (להר"י שי' קארף). שעהיה"א עם לקט פייזשים כו' שם ע"ט. וראה לקו"ט ח"ז ע' 189 הערה 10].

יש שני סוגים¹⁸ בנסים, ואף בניסי יציאת מצרים:

(א) נס ששינה את הטבע הקודם, כבמקרה של "ידו מצורעת כשלג"¹⁹, שאף לאחר הנס, נשארה היד מצורעת בטבעה, וכדי שתהיה "שבה כבשרו"²⁰ נדרש נס נוסף לביטול הצרעת²¹.

(ב) נס שחידש מציאות, אשר אף בשעת מעשה היתה נסית, ללא אחיזה בטבע, כבמקרה של המים ש"נהפכו לדם", שאף בשעת הנס נשארו במהותם מים, ורק בחיצוניות היו המים מצד הנס לדם²²; ולפיכך, מיד כאשר פסק הנס התבטלה מאליה הפיכת המים לדם²³.

ובענינו, נס קריעת ים סוף: אילו היינו מסבירים שעל ידי "וישם את הים לחרבה" השתנה הים, והוא הפך למציאות של "בשה", הרי כאשר "וישב הים" נעשתה מציאות חדשה – ולכן מדגישה התורה "וישב הים... לאיתנו", שהוא שב לתוקפו הקודם, כדברי רש"י: "לאיתנו – לתוקפו הראשון"²⁴, כי גם כאשר היה "חרבה", הוא נותר בפנימיותו – ים²⁵.

אך אין די בהסבר זה: מן המסופר בתורה,

18 ראה בארוכה לקו"ט [המתורגם] ח"ה ע' 175 ואילך ובהערות שם.
19 שמות ד, ו.
20 שם, ז.

21 כדמוכח גם ממד"ל (שבת צו, א. פרש"י עה"ת שם. וראה גם שמו"ר פ"ג, יג) מכאן שמדה טובה ממחרת לבא מומדת פורעניות.

22 ועד אשר "גיגית מלאה מים .. ישראל שותה מים והמצרי דם וכשה" לוקח מישראל בדים (דוקא) ה' שותה מים (שמו"ר פ"ט, יו"ד).

23 ולכן לא מצינו שהיו צריכים להריק האגמים וכל מקוה מימיהם ובעצים ובאבנים לאחרי המכה.

24 ע"פ מ"ש בפנים, יומתק מה שרש"י מוסיף "הראשון" – אף שפירוש "לאיתנו" הוא (רק) "לתקופו" – כי בזה מבאר החידוש שב"וישב גו" לאיתנו", ככפנים. 25 ובמ"ש משינוי התורד לברייתו (שגם טרם שהורו לברייתו) לא היה שינוי (סוכה ל, ב. ב"ק צו, ב) – אף שבכדי שיהורו לברייתו צריך פנוולה.

(* אבל אין לומר שכוונת רש"י בהוספת תיבת "הראשון" היא לפרש מ"ש "וישב גו" לאיתנו" – שהרי [נוסף לזה שמוכן הוא גם בלי פירוש רש"י] רש"י מנתין לפני פירושו רק תיבת "לאיתנו".

התורה³⁰ אינה רק כדי לאפשר לישראל לקיים תורה ומצוות, כאמצעי לדבר אחר, אשר לו עצמו אין בכך חלק, אלא שעל ידי עבודתם של ישראל בתורה ובמצוות, ועל ידי "בכל דרכיך דעהו" ואף "וכל מעשיך יהיו לשם שמים"³¹, הם ייהפכו את העולם עצמו לדירה לו יתברך.

וכיון שב"דירה לו יתברך" הכוונה היא ל"דירה לעצמותו", כדירה של מלך בשר ודם, הנמצא בכל עצמותו בדירתו³², צריך העולם עצמו להיות כזה, שיכולה להיות ניכרת בו גם דרגה זו של אלקות, הנעלית מהאור האלקי שצמצם את עצמו לפי דרגת העולמות, כולל ענין בריאת העולמות.

ולפיכך התנה הקדוש-ברוך-הוא עם הים, וכך גם "עם כל מה שנברא בששת ימי בראשית"³³, שכאשר יגיע הזמן – הם ישנו את טבעם למען ישראל,

כי³⁴ אילו לא היה תנאי זה, כלומר, שבבריאה כשלעצמה אין מקום לנסים ולשינוי הטבע, היה יוצא, שהנס ושינוי הטבע הבאים מבחינת אור הסובב שמעל העולמות³⁵ – הם באופן של שלילת הבריאה. לכן ברא הקדוש-ברוך-הוא מלכתחילה את הים, ואת כל הנבראים בתנאי "שיקרע לפני ישראל"

– וההלכה היא, שאם התנאי נקבע כראוי, אי-קיומו מבטל את כל הענין מלכתחילה. ואף כאן³⁶ נבראה הבריאה באופן, שאם לא יקיימו

במהותו ליבשה. ואם כך, שבה ומתעוררת השאלה: מהו החידוש ב"וישב הים... לאיתנו"?

לפיכך נאמר במדרש, שהכוונה ב"וישב הים... לאיתנו" איננה שהים חזר לתוקפו שלפני קריעת ים סוף (כי בכך אין חידוש), אלא לתוקף שקבע בו הקדוש-ברוך-הוא בשעת בריאתו, כאשר התנה עמו שייקבע לישראל, שתוקף זה גדול הרבה יותר, באיך עורך, מתוקפו של הים כשלעצמו, כדלהלן בסעיף ה'.

אמנם, התנאי קיים בשעת קריעת ים סוף, אך למרות זאת נאמר בתורה "וישב הים... לאיתנו", כי התוקף שקיבל הים בשעת קיום התנאי לא ניכר בגלוי בזמן בקיעתו, אלא בשובו להיות ים, כדלהלן בסעיף ו': דוקא על ידי "וישב הים" – הפיכתו תחילה ליבשה ולאחר מכן שובו להיות ים – הוא הגיע "לאיתנו – לתנאו", לתוקף שמצד "תנאו".

ד. הבריאה עצמה "מסכימה" לתכליתה עבור ישראל

כדי להבין זאת, יש להקדים ולהסביר מדוע צריך היה הקדוש-ברוך-הוא להתנות עם הים מלכתחילה, בעת בריאתו, שהוא ייקבע עבור ישראל.

והרי, לכאורה, כיון שהקדוש-ברוך-הוא הוא "בעל הבית" של העולם, מובן בפשטות, שבידו היכולת והזכות לצוות על הים אף אם לא התנה עמו מלכתחילה?²⁹

ההסבר לכך הוא:

תכלית הבריאה "בשביל ישראל ובשביל

30 נסמן בלקו"ש [המתורגם] ח"ה ע' 159 הערה 62.

31 משלי ג, ו. אבות פ"ב מ"ב.

32 המעלה ד"בכל דרכיך דעהו" על "וכל מעשיך יהיו לשם שמים" – ראה בארוכה לקו"ש [המתורגם] ח"ג ע' 161.

188.

33 ד"ה יו"ט של ר"ה תרס"ו קרוב לתחלתו. ובכ"מ.

34 ב"ר פ"ה, ה. וראה גם ח"ב קצח, ב.

35 ראה ענד"ו תוי"ט הג"ל לאבות, שענין התנאים הוא בכדי להורות שהכל לא נברא אלא בשביל ישראל.

36 ראה סד"ה החדש הזה תרס"ו. ובכ"מ.

36 לכאורה יש להקשות: ב"האומר על מנת", התנאי הוא רק גילוי מילתא שבאם לא יתקיים התנאי לא נעשה הענין מלכתחילה. משא"כ בבריאת שמו"א, מכיון שכבר נבראו, ועד עכשיו היתה מציאותם בפועל – איך שייך שע"י ביטול התנאי, יתבטלו למפרע?

אבל – אינו. כי גם ב"האומר על מנת", התנאי הוא לא רק בירור בעלמא, כ"א, שביטול התנאי הוא הגורם שהענין יתבטל למפרע (ראה רמב"ם הל' גירושין פ"ה הכ"ב

29) במו"נ ח"ב פכ"ט (וראה גם פיה"מ להרמב"ם אבות פ"ה מ"ו. כה"י עה"פ לאיתנו ועוד), שצורך התנאי הוא לפי ש"עולם כמנהגו הולך" ואינו שייך ש"שתנה טבע אחר מעשה בראשית או יתחדש רצון אחר שהונחו כן". אבל [נוסף לזה שלפני ביאור הרמב"ם (במו"נ ח"ג פ"ה) בענין כי לא מחשבותי מחשבותיכם, גם באם הניסים נחזדשו אה"כ אי"ז שינוי רצון ה', וכמ"ש התירו"ט באבות שם (ועיי"ש בתוי"ט, שדבריו אלו של הרמב"ם (בנוגע להטעם שהוצרך להתנאים) אינם לפי דעת עצמו)]

כבדי להסיר הקושיא ושינוי רצון, ה' מספיק שיושם בשו"ב הענין דבקיעת הים, ולא ה' צריך שיהי' זה תנאי בבריאת הים.

מכך מובן, שלעולם כשלעצמו, כפי שהתהווה מעשרה מאמרות, אין תוקף אמיתי, כי כל בריאתו היא למשך "שית אלפי שנין", ולאחר מכן הוא יתבטל.⁴⁰

אך על ידי התנאי שהתנה הקדוש־ברוך־הוא עם מעשה בראשית, ובריאתו את העולם באופן "שיעשו רצון הצדיקים אף שאינם בטבעם", דבר המוכיח שבריאת העולם "בשביל ישראל" היא התכלית והמהות הפנימית של העולם,

שהרי אם הכוונה של "בשביל ישראל" היא רק אמצעי המשמש לדבר אחר, אך לו עצמו אין קשר לכך, הרי אז לא ייתכן לומר שההתהוות של מעשה בראשית בעצמה תיעשה באופן שהנבראים יפעלו להיפך מטבעם,

וכיון שמציאותם של ישראל, בהיותם נצרך מטעי מעשה ידי של הקדוש־ברוך־הוא, היא מציאות נצחית⁴¹, מציאות של מחשבה⁴², שהיא המקור והעילה למציאות של הדבור – הרי על ידי כך שהקדוש־ברוך־הוא קבע במציאות זו של מעשה בראשית "שיקויים רצון הצדיקים", ניתן בנבראים תוקף הנעלה ממציאותם מצד עצמם, ענין של נצחיות⁴³.

אין ערוך הב' תרצ"ד (בסה"מ תשי"א) פ"ל. תקעו תש"ז בתחלתו. ובכ"מ.

(40) ד"ה האומנם ישב תרמ"ג פ"ד. כל השונה הלכות תרס"ו. תקעו תרצ"ד (תשי"א) קרוב לטופו. ועוד.

ובכ"מ מבואר באו"א, שהזקים כיום הבראם ורק ברצון הבורא יבטלו לאחרי שית אלפי שנין (ספר החקירה הנ"ל ג, ב ואילך. קא, ב ואילך. ד"ה אין ערוך שם. תקעו שם). אבל – כת הא"ס שבהנבראים (הפועל ענין הנצחיות בהם, שיהיו חזקים כיום הבראם) "הוא מחוץ להם שאינו מתייחד עמם" (ד"ה צהר תעשה תרע"ג. (בהמשך תער"ב). וראה גם בארוכה לקו"ש [המתורגם] ח"ה ע' 100 (הערה 21) [כי בדבר מוגבל א"א שיתלבש בו כח בלתי מוגבל, ובלשון הרמב"ם (מו"ג ח"ב הקדמה יב) "כי כל כח שימצא מתפשט בגוף הוא בעל תכלית, להיות הגשם בעל תכלית"].

ומצד עצמם (היינו מצד התהוותם מהעשרה מאמרות המתלבשים בפנימיותם) הם נפסדים, כמבואר בלקו"ש שם. (41) ראה סנה' ר"פ חלק.

(42) שהרי ישראל (דוקא) עלו במחשבה (ב"ד בתחלתו). (43) ואף שההנהגה הניסית באה מבחי' אור הסובב שלמעלה מעולמות כנ"סיה – והרי מצד בחי' הסובב יש ענין הנצחיות בנבראים גם לולי התנאי (ראו לעיל הערה 40) – י"ל, דמכיון שהתהוות הנבראים היתה על מנת

זאת, "יתבטלו ממציות הבריאה" עד אשר מלכתחילה "לא נבראו" –

כדי שה"מציות" של הים עצמו "תסכים"³⁷ לשינוי הטבע.

ה. על ידי התנאי ניתנה מציאות לבריאה

לפי כל האמור לעיל מובן, שעל ידי התנאי שקבע הקדוש־ברוך־הוא עם הים (וכן עם כל שאר הנבראים בעת מעשה בראשית), שהוא ייבצע עבור ישראל, ניתן בו תוקף עצום הרבה יותר מהתוקף הקיים בו מצד עצם התהוותו, ללא התנאי:

כאשר דבר קיים ברציפות במשך זמן מסוים, ולאחר מכן מציאותו נפסקת, הרי מוכח, שגם בזמן קיומו היתה זו מציאות "חלשה"³⁸, וחולשה זו היא הגורם לביטולה מאוחר יותר³⁹.

ובמ"מ שם).

ועד"ז הוא גם בדין "הכס עוקר את הנדר מעיקרו", "שיקף העיקור הוא מכאן ולהבא, שהרי ה' אסור עד עתה", ואעפ"כ התרת הכס עוקרת את הנדר מעיקרו וענשו "נמצא שלא נאסר מעולם" (רא"ש נדרים נב, ב). (37) ראה עד"ז לקוטי שיחות [המתורגם] ח"ה ע' 10 (הערה 40) (בנוגע הפיכת ארצות־גוים לארץ־ישראל), והגוש שגם הגוים יסכימו לזה. ולהעיר מתו"ש ע' 70 ובהערה שם "אז די ניצוצות פון תהו זאלן אויך מסכים זיין".

ולהעיר מדין בטול ע"ז דעכו"ם ע"י עכו"ם דוקא (משנה – ע"ז נב, ב). והרי מציאות כפ"ע – ה"ז נפרד וע"ז (תניא פכ"ב).

(38) שלכן נהרות שנפסקין פעם אחת לשבוע (שמיטה*) פסולין למי חטאת – כי מציאות המים אינה (דמים) חיים, כ"א "מכוּבין" (פרה פ"ח מ"ט).

(39) ראה ספר החקירה להצ"ט, ד, א, קד, א ואילך. ד"ה

* והטעם לזה שכשנפסקין "לשנים רבות יותר משבע" אינם מים "מכוּבין" (רמב"ם הל' פרה פ"ו ה"ב. וראה תו"ט במשנה שם) – י"ל:

מכיון שכל מציאות העולם הוא "כוב" (שהרי קיומו רק שית אלפי שנין), בהכרח לומר שכונת הכתוב ב"מים חיים" היא ל"חיים" שבנודך הבריאה גופא. ומכיון שכל שמיטה היא תקופה בפ"ע (ראה מפרשים בטעם דאפקעתא דמלכא היא אחת לז' שנים), לכן הפוסק "לשנים רבות יותר משבע" אינו נוקא "כוב" בערך הקיום שבהבריאת [ועד"ז י"ל להפירוש (רע"ב, ר"ש ורא"ש) במשנה שם) שכשנפסקין אחת ביביל אז מיקרו מים חיים, שהרי יובל הוא "לעולם" (וכדו"ל עה"פ ועבדו לעולם – משפטים כא.ו. קידושין טו. ט"א. ופרי"ש עה"פ).

היה לחשוב⁴⁴ שעל ידי גס זה השתנתה והתבטלה המציאות הקודמת, ומשום כך לא התגלה אז עדיין התוקף שקיבל הים על ידי התנאי;

רק כאשר "וישב הים", באופן של "וישב... לאיתנו", כפירוש הפשוט, שהוא נשאר במהותו (כדלעיל בסעיף ג') – ואף-על-פי-כן מציאותו עצמה איפשרה את קיום רצון ה' להיפך מטבעה, אז הוא הגיע "לאיתנו – לתנאו", לתוקף שניתן בו על ידי ה"תנאי", שמעל למציאותו מצד עצמה, כדלעיל.

(ממאמר ושיחת ש"פ בשלח, תשכ"ט)

(44) ראה גם אוה"ח כאן.

1. הים הגיע "לאיתנו" רק לאחר "וישב"

וזהו הנאמר במדרש על הפסוק "וישב הים... לאיתנו" – "לתנאו שהתניתי עמו מתחילה":

כל עוד היה "וישב את הים לחרבה" ניתן

"שיעשו רצון הצדיקים אף שאינם בטבעם", הרי ענין זה [אף שבפרט אחד הוא בבחי' מקיף יותר מכח הא"ס הפועל שיהיו חוקים כיום הבראם, שלכן בא הוא באופן דשידוד הטבע (ראה סד"ה החדש הוה תרס"ו. ובכ"מ), מ"מ, מצד זה שהוא תנאי בהתהוות] שייך הוא למציאות הנבראים עצמם. בסגנון אחר (ובל' הרמב"ם בהקדמה הנ"ל) כח המקיים את הנברא הבעל גבול לזמן בלי גבול אא"פ שיתלבש בתוכו, משאי"כ הכח המעמיד את המים כחומה.



לזכות

כ"ק אדוֹנֵנוּ מוֹרְנוּ וּרְבִינוּ

מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ



ויהי'ר שעי"י קיום הוראת

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח (בשיחת ב' ניסן ה'תשמ"ח)

להכריז יחי', יקויים הבטחתו הק',

שההכרזה תפעל 'ביאת דוד מלכא משיחא'



יחי אדוֹנֵנוּ מוֹרְנוּ וּרְבִינוּ מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ

לְעוֹלָם וָעֶד

הוספה

בשורת הגאולה

פ.ב.

מבואר בכתבי האריו"ל¹ שדור הגאולה העתידה הוא גלגול של הדור שיצא ממצרים, ועפ"ז, הנשים הצדקניות שבדורנו שבזכותן נגאלים, הן הן הנשים הצדקניות שבזכותן יצאו ממצרים.

וכיון שדורנו זה הוא דור האחרון של הגלות ודור הראשון של הגאולה, כדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שכבר נשלמו כל עניני העבודה ועומדים מוכנים לקבלת פני משיח צדקנו – השתדל כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו לפעול ולהשפיע ביותר על הנשים, כדי למהר ולזרז את הגאולה בזכותן של נשים צדקניות שבדורנו.

. . . והוראה מיוחדת ועיקרית בנוגע לענין השירה – כמודגש בשירת מרים ושירת דבורה:

כשם שביציאת מצרים „מובטחות היו צדקניות שבדור שהקב"ה עושה להם נסים והוציאו תופים ממצרים"², כך גם בהגאולה מגלות זה האחרון, שנשי ישראל הצדקניות צריכות להיות מובטחות ובודאי מובטחות הן שתיכף ומיד ממש באה הגאולה האמיתית והשלימה, ועד שמתחילות תיכף (ברגעי הגלות האחרונים) בהשירה ובתופים ובמחולות, על בוא הגאולה האמיתית והשלימה!

ובפרטיות יותר: ביחד עם התפלה, הבקשה והדרישה מהקב"ה שיביא את הגאולה תיכף ומיד ממש, שהיא מתוך רגש של צער ומרירות («מרים על שם המירור»³) על אריכות הגלות, שבאה לידי ביטוי בהצעקה מקרב ולב עמוק „עד מתי, עד מתי, עד מתי"!!... חדורות הן (גם ובעיקר)

(1) שער הגלגולים הקדמה כ. לקוטי תורה וספר הליקוטים שמות ג, ד.

(2) פרש"י שמות טו, כ.

(3) שמו"ר רפכ"ו. שהש"ר פ"ב, יא.

ברגש השמחה, ושמחה גדולה ביותר שבאה לידי ביטוי בהשירה, מצד
גודל הבטחון שהנהנה זה (המלך המשיח) בא⁴, וכבר בא!

(משיחות ש"פ בא, ו' שבט, וש"פ בשלח, שבת שירה, י"ג שבט תשנ"ב)

(4) שה"ש ב, ח ובשהש"ר עה"פ.



סג.

יום העשירי בחודש האחד עשר בדורנו זה הוא יום ההילולא של
כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שבו נעשית העלי' ד"כל מעשיו ותורתו
ועבודתו אשר עבד כל ימי חייו¹ לדרגא נעלית יותר, ועד לעילוי
שבאין-ערוך. . והשלימות העיקרית בזה נעשית בעשירי והאחד עשר
בחודש אחד עשר בשנה זו – שנת הארבעים ושתים (תש"י-תשנ"ב),
שקשורה עם שם מ"ב שעל ידו נעשים כל עניני העליות – שכבר נשלמו
כל העליות דמ"ב ימי ההילולא, וכל העליות שע"י מעשינו ועבודתנו
במ"ב השנים (בהוספה על השלימות ד"ויהי בארבעים שנה"²) שהם
בדוגמת מ"ב המסעות במדבר העמים שבדור זה (דור האחרון של הגלות
ודור הראשון של הגאולה), ותיכף ומיד ממש נעשית הכניסה לארץ טובה
ורחבה בגאולה האמיתית והשלימה.

. . . והוראה נוספת וג"כ עיקרית בענין השירה בנוגע לעבודת
התפלה (שנקראת גם בלשון רינה³ (שירה)) באופן של שירה (כידוע
שרבינו הזקן הי' מתפלל בקול ושירה) – שנוסף על השירה הקשורה עם

(1) תניא אגה"ק סז"ך וביאורה.

(2) דברים א, ג.

(3) ספרי ר"פ ואתחנן. ועוד.

הוספה / בשורת הגאולה

העלי" מלמטה למעלה, צ"ל עכשיו (לאחרי גמר כל העליות) השירה שמצד הדביקות וההתכללות בהעליון, כהכנה והתחלה ל"שיר חדש" דלעתיד לבוא.

ובמיוחד בנוגע להתפלה על הגאולה האמיתית והשלימה (ובפרט לאחרי שכבר "כלו כל הקיצין"⁴, ונשלמו כל עניני העבודה, כדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו) – שנוסף על רגש הכוסף והתשוקה והגעגועים להגאולה (עד עתה), צ"ל עכשיו גם ובעיקר רגש השמחה מזה שהגאולה באה בפועל ממש ברגע זה ממש.

(משיחות יום ה' פ' בשלח, י"א שבט וש"פ בשלח, י"ג שבט, שבת שירה תשנ"ב)



(4) סנהדרין צו, ב.

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית!

קבצים גרפיים וקבצי טקסט:

דבר מלכות: שיחות כ"ק אד"ש מה"מ מהשנים תנש"א-תשנ"ב.
יחי המלך: קונטרס שבועי, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.
המעשה הוא העיקר: לקט הוראות למעשה בפועל משיחות כ"ק אד"ש מה"מ (החל משנת תשמ"ח).
שיחת הגאולה: גיליון שבועי של ימות המשיח, בהוצאת "האגודה למען הגאולה האמיתית והשלימה".
מעין חי: גיליון שבועי לילדים, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.
האמונה הטהורה: גיליון שבועי בעניני אחרית הימים.

קבצים גרפיים בלבד:

לקוטי שיחות: שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ היו"ל לקראת כל שבת ב-770, על-ידי "ועד להפצת שיחות".

חדש לקוטי שיחות (מתורגם): שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ הנדפס בספרי לקוטי שיחות, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.
הקהיל קהילות: גיליון שבועי מתורתו של משיח בעניני הקהלות קהילות בשבת, בהוצאת צא"ח העולמית, ניו-יורק.

קבצי טקסט בלבד:

פנימיות: ירחון לבני הישיבות, בהוצאת מרכז את"ה בארץ הקודש.
ליקוט ניגונים: שתי חוברות על הניגונים שניגן וביאר כ"ק אד"ש מה"מ, בהוצאת קה"ת (תשנ"ב).
דרך הישרה: (אידיש) קונטרס מיוחד לילדים, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.
לעבן מיט דער צייט: (אידיש) קטעים לפרשת השבוע מתוך הספר, בהוצאת ישיבת "אהלי תורה", ניו-יורק.
דבר תורה: (אידיש) דף שבועי לילדים, היו"ל על-ידי מוסד חינוך "אהלי תורה", ניו-יורק.

כמו-כן ניתן להוריד באתר את "קונטרס בית רבינו שבבבל"

ושיחת ש"פ שופטים התנש"א

מדור מיוחד לספרים וחברות באנגלית בעניני גאולה ומשיח!

האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב

וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind>

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

לעילוי נשמת

ר' הירש ב"ר אשר הכהן ע"ה העכט
נפטר ביום כ"ף שבט ה'תשע"ד
וזוגתו מרת רייזל בת ר' אהרן ע"ה העכט
נפטרה בש"ק פ' שמיני, כ"ג אדר שני ה'תשע"ט
ת. נ. צ. ב. ה.

*

נדפס ע"י יו"ח שיחיו

* * *

לעילוי נשמת

הרה"ח ר' מאיר בן הרה"ח ר' חיים ארי' לייביש ע"ה שטרסברג
נפטר ביום כ"ף שבט ה'תש"ס
ת. נ. צ. ב. ה.

*

נדפס ע"י חתנו ובתו

הרה"ת ר' שלום דובער הלוי וזוגתו מרת טובה שיחיו
ומשפחתם שיחיו לוין

היי שותף בהפצת עניני "משיח וגאולה"!!!
להקדשות ולפרטים נוספים:
טל.: 753-6844 (718) או 934-7095 (323)
אימייל: info@torah4blind.org

Be A Partner

In Spreading *Inyonei Moshiach U'geula!!!*
To Dedicate This Publication
In Honor Of Your Family Or A Loved Ones
For More Info. Call:
(718) 753-6844 or (323) 934-7095
or email: info@torah4blind.org

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:
<http://www.torah4blind.org>

To DEDICATE AN ISSUE IN HONOR OF A LOVED ONE, CALL (323) 934-7095

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:
<http://www.torah4blind.org>